

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK

JMÉNEM REPUBLIKY

Městský soud v Praze rozhodl v senátě složeném z předsedy Milana Taubera, soudce Vadima Hlavatého a soudkyně Pavly Klusáčkové v právní věci

žalobkyně: **O. H.**
bytem XXX

proti **Ministerstvo vnitra**
žalovanému: sídlem Nad Štolou 3, Praha 7

o žalobě na ochranu před nezákonným zásahem žalovaného spočívajícím ve vrácení žádosti o dočasnou ochranu ze dne 11. 9. 2024, zaevidované pod sp. zn. OAM-394227/DO-2024,

takto:

- I. Zásah žalovaného spočívající v tom, že žalobkyni vrátil dne 11. 9. 2024 její žádost o dočasnou ochranu, zaevidovanou pod sp. zn. OAM-394227/DO-2024, jako nepřijatelnou, byl nezákonný.
- II. Žalovanému se zakazuje pokračovat v porušování práv žalobkyně a přikazuje se mu, aby obnovil stav před vrácením žádosti žalobkyně o dočasnou ochranu ze dne 11. 9. 2024, zaevidované pod sp. zn. OAM-394227/DO-2024.
- III. Žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů řízení.

Shodu s prvopisem potvrzuje M. S.

Odůvodnění:

I.

Základ sporu

1. Žalobkyně se podanou žalobou domáhá vydání rozsudku, kterým by soud konstatoval, že zásah žalovaného spočívající v tom, že mu dne 11. 9. 2024 vrátil žádost o dočasnou ochranu jako nepřijatelnou, byl nezákonný. Zároveň požaduje, aby soud zakázal žalovanému pokračovat v porušování jeho práv, a přikázal žalovanému, aby obnovil stav před vrácením žádosti o dočasnou ochranu.
2. Žalobkyně je občankou Ukrajiny, ze které vycestovala v březnu 2022 po vypuknutí ozbrojeného konfliktu Ruska s Ukrajinou, na území Ukrajiny se pak vracela pouze přechodně v souvislosti s onemocněním jejího nyní zemřelého manžela. V ČR se opakovaně snažila získat dočasnou ochranu, naposledy dne 11. 9. 2024, kdy byla její žádost o poskytnutí dočasné ochrany vyhodnocena jako nepřijatelná dle § 5 odst. 1 písm. b) zákona č. 65/2022 Sb., o některých opatřeních v souvislosti s ozbrojeným konfliktem na území Ukrajiny vyvolaným invazí vojsk Ruské federace (dále jen „Lex Ukrajina“), jelikož s platností od 2. 2. 2022 do 15. 9. 2022 získala vízum k dlouhodobému pobytu v Polsku, tudíž žalobkyně nebyla osobou ve smyslu § 3 Legis Ukrajina.

II.

Obsah žaloby

3. Žalobkyně předně uvedla, že je jí známa výluka žádostí o dočasnou ochranu dle Legis Ukrajina ze soudního přezkumu dle § 5 odst. 2 Legis Ukrajina, tuto výlučku ovšem shledává žalobkyně rozpornou s právem EU, konkrétně s čl. 29 směrnice Rady 2001/55/ES ze dne 20. července 2001, o minimálních normách pro poskytování dočasné ochrany v případě hromadného přílivu vysídlených osob a o opatřeních k zajištění rovnováhy mezi členskými státy při vynakládání úsilí v souvislosti s přijetím těchto osob a s následky z toho plynoucími (dále jen „směrnice o dočasné ochraně“).
4. Žalobkyně dále vyjádřila přesvědčení, že splňuje podmínky pro přiznání dočasné ochrany ve smyslu Legis Ukrajina. Žalobkyně jednak uvádí, že je osobou dle čl. 2 odst. 1 prováděcího rozhodnutí Rady (EU) 2022/382 ze dne 4. března 2022, kterým se stanoví, že nastal případ hromadného přílivu vysídlených osob z Ukrajiny ve smyslu článku 5 směrnice 2001/55/ES, a kterým se zavádí jejich dočasná ochrana (dále jen „Prováděcí rozhodnutí“), jelikož na území Ukrajiny fyzicky pobývala v době vypuknutí ozbrojeného konfliktu a následně vycestovala z území Ukrajiny v březnu 2022. Jednak dle žalobkyně české právní předpisy, ani předpisy EU neupravují jako důvod neudělení dočasné ochrany existenci platného víza v době vypuknutí konfliktu. Ustanovení § 5 odst. 8 písm. d) Legis Ukrajina upravuje pouze zánik dočasné ochrany v případě udělení víza opravňujícího k pobytu na 90 dnů, což ovšem dle žalobkyně neimplikuje opačně důvod pro zamítnutí žádosti o dočasnou ochranu.
5. V této souvislosti žalobkyně též uvedla, že byt byla držitelkou víza opravňujícího k pobytu na území Polska, toto vízum nevyužila a nepobývala na území Polska, přičemž jeho platnost nyní již uplynula, a proto již nedisponuje pobytovým oprávněním v Polsku. V ČR se žalobkyně zdržuje také s přihlédnutím k tomu, že má v ČR rodinné zázemí, neboť zde pobývají její dcery a vnoučata.

Shodu s prvopisem potvrzuje M. S.

III.

Vyjádření žalovaného k podané žalobě

6. Žalovaný shledal výlukou ze soudního přezkumu souladnou s evropským právem, protože čl. 29 směrnice o dočasné ochraně se dle žalovaného vztahuje pouze na případy odepření dočasné ochrany u osob vyjmenovaných v čl. 15 a 28 směrnice o dočasné ochraně. Žalovaný je totiž přesvědčen, že směrnice o dočasné ochraně neupravuje další možné případy odepření dočasné ochrany, u kterých poskytuje volný prostor členským státům ke stanovení dalších důvodů pro odepření dočasné ochrany, na které se čl. 29 směrnice o dočasné ochraně nebude vztahovat.
7. Žalovaný dále uvedl, že žalobkyně není osobou dle § 3 odst. 1 Legis Ukrajina, jelikož nespadá do žádné z kategorií osob uvedené v čl. 2 odst. 1 Prováděcího rozhodnutí, byť se žalobkyně před 24. 2. 2024 pravděpodobně fyzicky zdržovala na území Ukrajiny, nebyla osobou zdržující se na Ukrajině ve smyslu čl. 2 odst. 1 písm. a) Prováděcího rozhodnutí, jelikož žalobkyně byla k 24. 2. 2022 držitelkou víza opravňujícího k dlouhodobému pobytu na území Polska, které navíc ze strany Polska jsou opakovaně prodlužována, k čemuž žalovaný doložil kopii e-mailové komunikace s pracovníky polských úřadů.
8. Žalovaný rovněž uvedl, že žalobkyně materiálně nepotřebovala dočasnou ochranu jakožto výjimečný institut, protože disponovala oprávněním k dlouhodobému pobytu mimo území Ukrajiny. Osobám vyskytujícím se k 24. 2. 2022 na území některého členského státu EU na základě víza ke krátkodobému pobytu či vyskytujícím se na území členského státu bez víza žalovaný naopak dle svého tvrzení dočasnou ochranu přiznává, jelikož takové osoby splňují podmínku pobytu v rozhodné době na území Ukrajiny. Dle žalovaného rovněž není rozhodné, zda žalobkyně aktuálně disponuje oprávněním k dlouhodobému pobytu na území Polska, jelikož rozhodné pro posouzení této otázky je, zda disponovala řečeným pobytovým oprávněním k 24. 2. 2022. Žalovaný také zpochybnil, že by byly dány důvody pro udělení dočasné ochrany z důvodu sloučení rodiny, jelikož žalobkyně ve formuláři vyznačila, že je svobodná a neuvedla žádné děti mladší 18 let.

IV.

Posouzení žaloby Městským soudem v Praze

9. Městský soud v souladu s § 82 a násl. zákona č. 150/2002 Sb., soudního řádu správního, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „s. ř. s.“), přezkoumal popsany skutkový děj. Vycházel při tom ze skutkového a právního stavu ke dni svého rozhodnutí (§ 87 odst. 1 s. ř. s.).
10. Soud ve věci rozhodl bez nařízení jednání podle § 51 odst. 1 s. ř. s., neboť žalobkyně i žalovaný s tímto postupem souhlasili, resp. nevyjádřili nesouhlas s rozhodnutím věci bez nařízení jednání. Veškeré podklady a listiny, z nichž soud vycházel, a jichž se dovolávaly i procesní strany ve svých podáních, jsou obsaženy v žalobkyní i žalovaným doložených písemnostech, které byly oběma stranám předem známy, a nebylo navrženo provedení dalších důkazních prostředků.
11. Úvodem soud uvádí, že žaloba v této věci je přípustná, jelikož SDEU ve věci *Krasiliva* dovodil, že čl. 47 Listiny základních práv EU vyžaduje, aby osoba žádající o dočasnou ochranu ve smyslu směrnice o dočasné ochraně měla přístup k účinné soudní ochraně. Žalovaným formulované vztažení garance opravného prostředku pouze na osoby uvedené v čl. 15 a 28 směrnice o dočasné ochraně proto neobstojí. V kontextu řečeného je tudíž § 5

Shodu s prvopisem potvrzuje M. S.

odst. 2 Legis Ukrajina rozporný s čl. 47 Listiny základních práv EU, soud proto neaplikoval soudní výluky dle uvedeného ustanovení.

12. Žaloba je důvodná.
13. Žalovaný shledal žádost žalobkyně o dočasnou ochranu nepřijatelnou dle § 5 odst. 1 písm. b) Legis Ukrajina, tj. s poukazem, že žalobkyně není osobou dle § 3 Legis Ukrajina ve spojení s čl. 2 odst. 1 písm. a) Prováděcího rozhodnutí, jelikož před 24. 2. 2022 nebyla osobou dlouhodobě pobývajícím na území Ukrajiny v důsledku existence dlouhodobého víza opravňujícího k pobytu na území Polska. Mezi stranami není sporné, že žalobkyně k 24. 2. 2022 disponovala platným vízem opravňujícím k dlouhodobému pobytu v Polsku. Je ovšem již sporné, zda žalobkyně disponuje pobytovým oprávněním v Polsku i v aktuální době, konkrétně zda bylo pobytové oprávnění prodlouženo, když žalobkyně toto pobytové oprávnění v minulosti nevyužila. Ze strany žalovaného není blíže doloženo, že pobytové oprávnění žalobkyně bylo skutečně prodlouženo, žalobkyně toto přitom výslovně zpochybňuje. Tato skutečnost je ovšem klíčová pro přijetí závěru o tom, zda žalobkyně je či není osobou ve smyslu § 3 Legis Ukrajina.
14. Předmětné ustanovení Prováděcího rozhodnutí se týká situací, kdy osoba s ukrajinskou státní příslušností před 24. 2. 2022 dlouhodobě pobývala mimo území Ukrajiny, ovšem přesto se domáhala přiznání dočasné ochrany v některém z členských států EU, tj. daná osoba by svou žádost podala bez příčinné souvislosti s probíhajícím ozbrojeným konfliktem na území Ukrajiny a mohlo by se jednat o zneužití práva.
15. Takovou situaci se sice SDEU ve věci *Krasiliva* explicitně nezabýval, na uvedené rozhodnutí SDEU ovšem navázal Nejvyšší správní soud v rozsudcích ze dne 1. 4. 2025, č. j. 5 Azs 273/2023-27, ze dne 3. 4. 2025, č. j. 1 Azs 174/2024-42, a ze dne 3. 4. 2025, č. j. 1 Azs 336/2024-42. Z nich vyplývá, že důvod nepřijatelnosti žádosti o dočasnou ochranu dle § 5 odst. 1 písm. d) Legis Ukrajina je rozporný s právem EU. Žádost je nutné ve správním řízení projednat věcně, přičemž žadateli, který již disponuje dočasnou ochranou či jiným dlouhodobým pobytovým oprávněním v členské zemi EU, je nutné umožnit nechat si existující dočasnou či mezinárodní ochranu zneplatnit. Učiní-li tak, bude mu udělena dočasná ochrana, v opačném případě bude jeho žádost zamítnuta.
16. Žalobkyně nebyla ze strany pracovníků žalovaného poučena o možnosti nechat si zneplatnit pobytové oprávnění v Polsku v úmyslu získání dočasné ochrany v ČR, aby vyhověla judikatuře Nejvyššího správního soudu, ovšem pracovníci žalovaného rovněž ani najisto nepostavili, že žalobkyně jakožto jednotlivec skutečně i nadále disponuje pobytovým oprávněním v Polsku, jelikož žalovaným dodaný výňatek z e-mailové komunikace byl obecně laděný a nijak se netýkal přímo žalobkyně.
17. V této věci je tudíž zásadní otázka, zda žalobkyně je či není osobou ve smyslu čl. 2 odst. 1 Prováděcího rozhodnutí. Žalovaný argumentuje, že žalobkyně není osobou ve smyslu čl. 2 odst. 1 písm. a) Prováděcího rozhodnutí, což dovozuje především z existence předmětného víza opravňujícího k dlouhodobému pobytu na území Polska.
18. Tento závěr žalovaného je ovšem zkratkovitý i spekulativní – pouze z existence dlouhodobého víza k pobytu v Polsku nelze dospět k závěru, že se žalobkyně před vypuknutím konfliktu dlouhodobě zdržovala na území Polska, potažmo mimo území Ukrajiny. Na základě rozsudku Nejvyššího správního soudu ze dne 7. 3. 2025, č. j. 5 Azs

Shodu s prvopisem potvrzuje M. S.

72/2024-21, přitom samotná existence víza opravňujícího k dlouhodobému pobytu nediskvalifikuje žadatele z možnosti přiznání dočasné ochrany, naopak je nutné v takovém případě posoudit individuální skutkové okolnosti a prokázat, že žadatel dané vízum skutečně aktivně využíval.

19. Žalovaný taktéž nedostatečně vyhodnotil, že žalobkyni může svědčit i jiný titul dle čl. 2 odst. 1 Prováděcího rozhodnutí, tj. především písm. c) citovaného ustanovení vztahující se na rodinné příslušníky osob dle písm. a) a b) téhož ustanovení, jelikož žalovaný má minimálně dle svých slov na území ČR rodinné vazby a zázemí. Byť má žalovaný pravdu, že ve formuláři žalobkyně skutečně další rodinné příslušníky v ČR neoznačila, v kontextu shora uvedené judikatury Nejvyššího správního soudu měl žalovaný se žalobkyní vést řádné správní řízení, v jehož rámci by bylo možné zjistit, zda žalobkyně má či nemá v ČR další rodinné příslušníky. Jelikož se žalovaný zabíral především otázkou dlouhodobého pobytu žalobkyně – nadto povrchně – byl jeho postup ve všech rozhodných otázkách nepodložený. Pojal-li snad žalovaný u žalobkyně podezření o hypotetickém úmyslu zneužít právo, pak měl takové podezření náležitě prokázat (srov. rozsudky Nejvyššího správního soudu ze dne 24. 1. 2025, č. j. 5 Azs 190/2024-20, ze dne 1. 4. 2025, č. j. 5 Azs 273/2023-27, ze dne 3. 4. 2025, č. j. 1 Azs 174/2024-42, a ze dne 3. 4. 2025, č. j. 1 Azs 336/2024-42), nikoli zneužití presumovat.

V.

Závěr a rozhodnutí o nákladech řízení

20. Na základě shora uvedeného soud dospěl k závěru, že žaloba je důvodná, a výše uvedený zásah žalovaného byl nezákonný. Zároveň s tím soud zakázal žalovanému, aby pokračoval v porušování práva žalobkyně na podání žádosti o dočasnou ochranu a obnovil stav před vrácením žádosti žalobkyně o dočasnou ochranu jako nepřijatelné.
21. Žalovaný posoudí věc v souladu se závěry veškerých shora soudem uvedených rozsudků Nejvyššího správního soudu a vyvaruje se posouzení zkratkovitého, nepodloženého či spekulativního.
22. O náhradě nákladů řízení soud rozhodl podle § 60 odst. 1 s. ř. s., podle něhož má účastník, který měl ve věci plný úspěch, právo na náhradu nákladů řízení před soudem, které důvodně vynaložil, proti účastníkovi, který ve věci úspěch neměl. Ve věci měla plný úspěch žalobkyně. Žalobkyni by bylo možné přiznat náhradu účelně vynaložených nákladů vzniklých v řízení, ty však netvrdila, ani nedoložila. Od soudního poplatku přitom byla osvobozena *ex lege* dle § 11 odst. 2 písm. i) zákona č. 549/1991 Sb., o soudních poplatcích.

Poučení:

Proti tomuto rozhodnutí lze podat kasační stížnost ve lhůtě dvou týdnů ode dne jeho doručení. Kasační stížnost se podává ve dvou (více) vyhotoveních u Nejvyššího správního soudu, se sídlem Moravské náměstí 6, Brno. O kasační stížnosti rozhoduje Nejvyšší správní soud.

Lhůta pro podání kasační stížnosti končí uplynutím dne, který se svým označením shoduje se dnem, který určil počátek lhůty (den doručení rozhodnutí). Připadne-li poslední den lhůty na sobotu, neděli nebo svátek, je posledním dnem lhůty nejbližší následující pracovní den. Zmeškání lhůty k podání kasační stížnosti nelze prominout.

Shodu s prvopisem potvrzuje M. S.

Kasační stížnost lze podat pouze z důvodů uvedených v § 103 odst. 1 s. ř. s. a kromě obecných náležitostí podání musí obsahovat označení rozhodnutí, proti němuž směřuje, v jakém rozsahu a z jakých důvodů jej stěžovatel napadá, a údaj o tom, kdy mu bylo rozhodnutí doručeno.

V řízení o kasační stížnosti musí být stěžovatel zastoupen advokátem; to neplatí, má-li stěžovatel, jeho zaměstnanec nebo člen, který za něj jedná nebo jej zastupuje, vysokoškolské právnické vzdělání, které je podle zvláštních zákonů vyžadováno pro výkon advokacie.

Soudní poplatek za kasační stížnost vybírá Nejvyšší správní soud. Variabilní symbol pro zaplacení soudního poplatku na účet Nejvyššího správního soudu lze získat na jeho internetových stránkách: www.nssoud.cz.

Praha 30. května 2025

Milan Tauber v.r.
předseda senátu

Shodu s prvopisem potvrzuje M. S.